

صدا و سیاهی جمهوری اسلامی ایران
معاونت فضای مجازی
اتاق و شمیم

رصد جامع فضای مجازی

واکنش افکار عمومی به حواشی مرتبط با رواج
بی حجابی و عفت ستیزی در جامعه

۲۸ شهریور تا ۵ مهر

بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزاره‌های اصلی

جریان معاند با ضریب‌دهی به رواج بی‌حجابی به عنوان نماد اعتراض و مبارزه مدنی با نظام، تلاش می‌کند یک رفتار اجتماعی را از سطح انتخاب فردی به «کنش سیاسی علیه حاکمیت» ارتقا دهد. هدف این روایت، سیاسی‌سازی پدیده بی‌حجابی و تبدیل آن به شاخص نارضایتی عمومی و مقاومت اجتماعی است؛ به گونه‌ای که افزایش حضور زنان بدون حجاب، نه به عنوان یک تغییر فرهنگی، بلکه به عنوان نشانه کاهش پذیرش اجتماعی نظام بازنمایی شود.

۱

جریان معاند با برجسته‌سازی ادعای نقض آزادی اجتماعی زنان از طریق الزام به حجاب در اماکن عمومی، تلاش می‌کند سیاست حجاب را در چارچوب «محدودسازی حقوق و آزادی‌های فردی» بازتعریف کند. شگرد این روایت، تبدیل مسئله حجاب از یک موضوع فرهنگی و اجتماعی به مسئله حقوق زنان و آزادی‌های مدنی است تا میان سیاست‌های حاکمیت و مطالبات بخشی از زنان شکاف ایجاد کرده و زمینه اجتماعی مخالفت با قوانین حجاب را تقویت کند.

۲

جریان اصولگرا و اصلاح‌طلب با تأکید بر ضرورت مقابله فرهنگی با بی‌حجابی، درصدد جلوگیری از تبدیل مسئله حجاب به یک منازعه صرفاً انتظامی و سیاسی است؛ در مقابل، جریان اصولگرا و روزمره‌نویس با تفکیک «بی‌توجهی به گسترش بی‌حجابی» از «پیامدهای برخورد سخت»، تلاش می‌کند ضرورت مواجهه با پدیده را همزمان با مدیریت هزینه‌های اجتماعی آن برجسته کند. پیام مشترک این روایت‌ها، حفظ مواجهه با مسئله حجاب در چارچوب فرهنگی، اجتماعی و اقناعی و پرهیز از دوگانه‌سازی میان پذیرش بی‌حجابی و برخورد پرهزینه است.

۳

جریان اصلاح‌طلب با برجسته‌سازی خسارت احتمالی پیگیری سخت‌گیرانه مسئله حجاب بر انسجام ملی شکل‌گرفته پس از جنگ با آمریکا، تلاش می‌کند سیاست حجاب را به عنوان عاملی برای بازتولید شکاف اجتماعی و تضعیف همبستگی ملی بازنمایی کند. هدف این روایت، انتقال کانون مسئله از «صیانت فرهنگی» به «هزینه‌های اجتماعی و امنیتی برخورد» است؛ به گونه‌ای که هرگونه تشدید مواجهه با حجاب، به عنوان اقدامی مغایر با ضرورت حفظ انسجام ملی و سرمایه اجتماعی پس از جنگ معناگذاری شود.

۴

جریان معاند با متهم‌سازی نظام به استفاده نمایشی از حضور زنان بدحجاب در تجمعات شبانه، تلاش می‌کند رفتار اجتماعی زنان را به ابزار تبلیغاتی حاکمیت تقلیل داده و روایت «نمایش ظاهری آزادی اجتماعی» را جایگزین روایت رسمی از حضور اجتماعی زنان کند. هدف این روایت، بی‌اعتبارسازی رفتار و سیاست رسانه‌ای نظام در حوزه زنان و القای فاصله میان واقعیت اجتماعی و تصویر ارائه‌شده از سوی حاکمیت است؛ در نتیجه، حتی حضور زنان در رویدادهای عمومی نیز به جای نشانه مشارکت اجتماعی، به عنوان ابزار تبلیغاتی و مهندسی تصویر عمومی بازتعریف می‌شود.

۵

۹۹ شبکه

مسائل

ضریب دهی
معاندین به پلمپ کافه های
مروج بی حجابی

بهره برداری معاندین
از روند رو به گسترش حضور
نیمه برهنه زنان در اماکن
عمومی

فضاسازی معاندین از
انتقادات داخلی به طرح نظارت
بر حجاب در فضای جنگ و تنش
کشور با آمریکا

شایعه پراکنی
حول برخورد فیزیکی ماموران
پلیس با زنان بی حجاب در
اماکن عمومی

موج سواری احساسی از
جانب‌باختگان اغتشاشات مرگ
مهسا امینی در سال ۱۴۰۱

واکنش های
انتقادی به رواج عفت ستیزی
از آثار نمایش خانگی و تئاتر

فضاسازی
معاندین از رویکرد ائمه
جمعه به آسیب اجتماعی
بی حجابی

انتقادات
اصلاح طلبان به برخورد
قضائی با عوامل برگزاری
دو ماراتن زنان تهران

مطالبه از
دولت برای تشدید فعالیت و
سیاست‌گذاری در حوزه مقابله
با آسیب بی حجابی

انتقادات به
رواج تولیدات رسانه ای در
تشویق به دوستی خیابانی
جنس مخالف

کـلـان روایت ها

تاکید بر لزوم
مقابله فرهنگی با آسیب
اجتماعی بی حجابی

جریان انتشار روایت:
اصولگرا. اصلاح طلب

القای نقض آزادی
اجتماعی زنان با تحمیل
حجاب در اماکن عمومی

جریان انتشار روایت:
معاندین

ضریب دهی به رواج
بی حجاب به عنوان نماد
مبارزه مردمی با نظام

جریان انتشار روایت:
معاندین

متهم سازی نظام
به استفاده نمایشی از حضور
زنان بد حجاب در تجمعات
شبانه

جریان انتشار روایت:
معاندین

القای خسارت سنگین
پیگیری مساله حجاب بر
انسجام ملی شکل گرفته در
جنگ با آمریکا

جریان انتشار روایت:
اصلاح طلبان

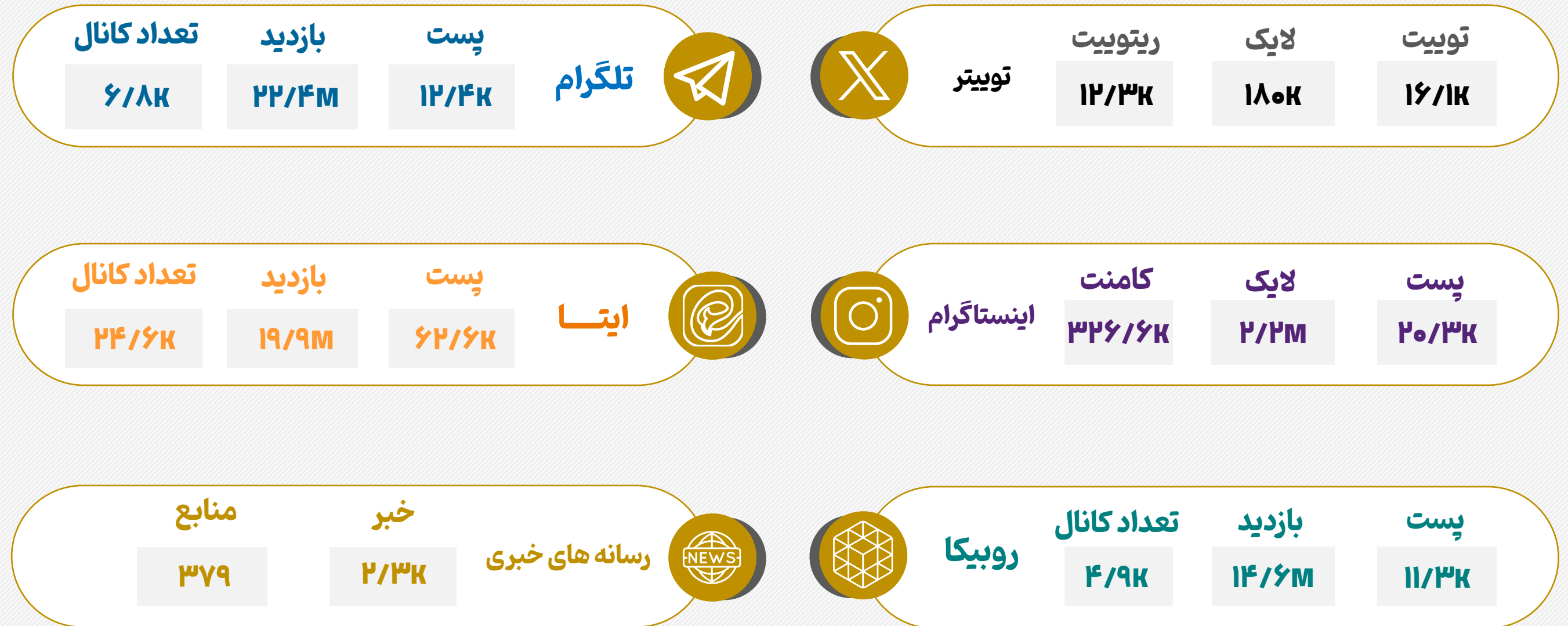
برجسته سازی تفاوت میان
بی توجهی به رواج بی حجابی با
مقابله با خطرات برخورد سخت
با بی حجابی

جریان انتشار روایت:
اصولگرایان. روزمره نویس

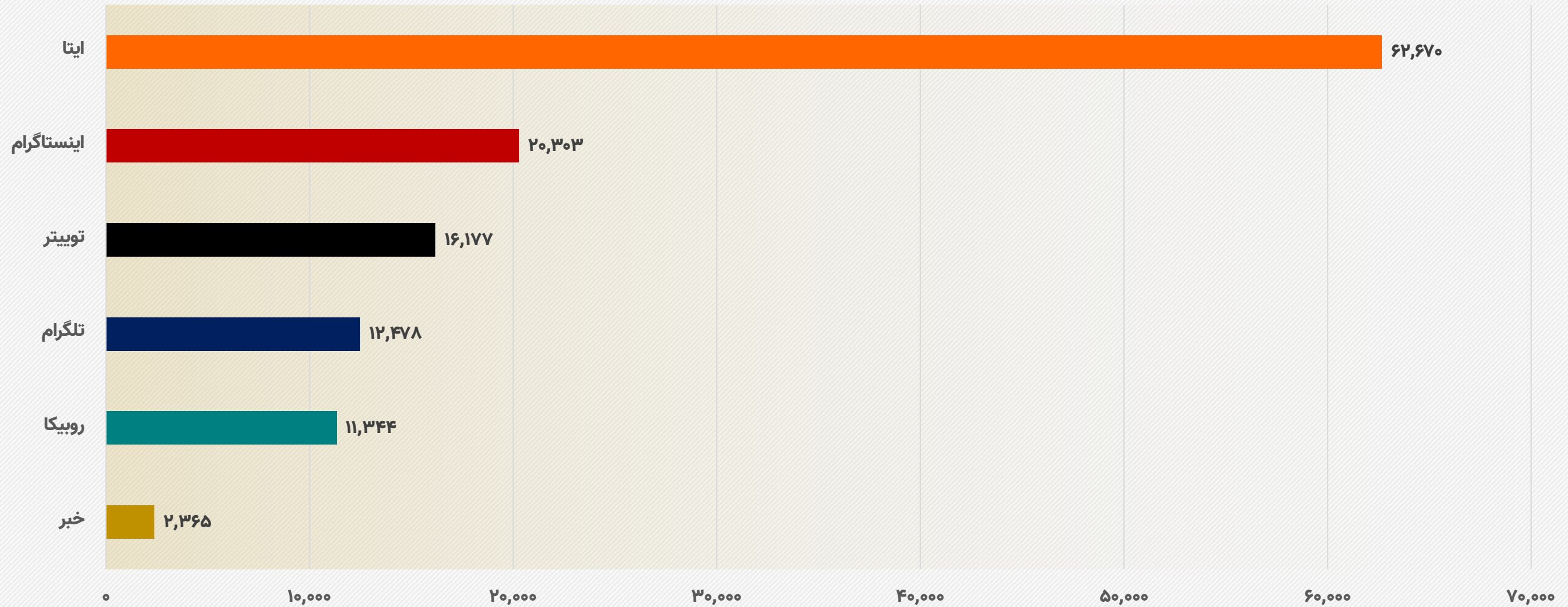
تحلیل داده‌های فضای مجازی

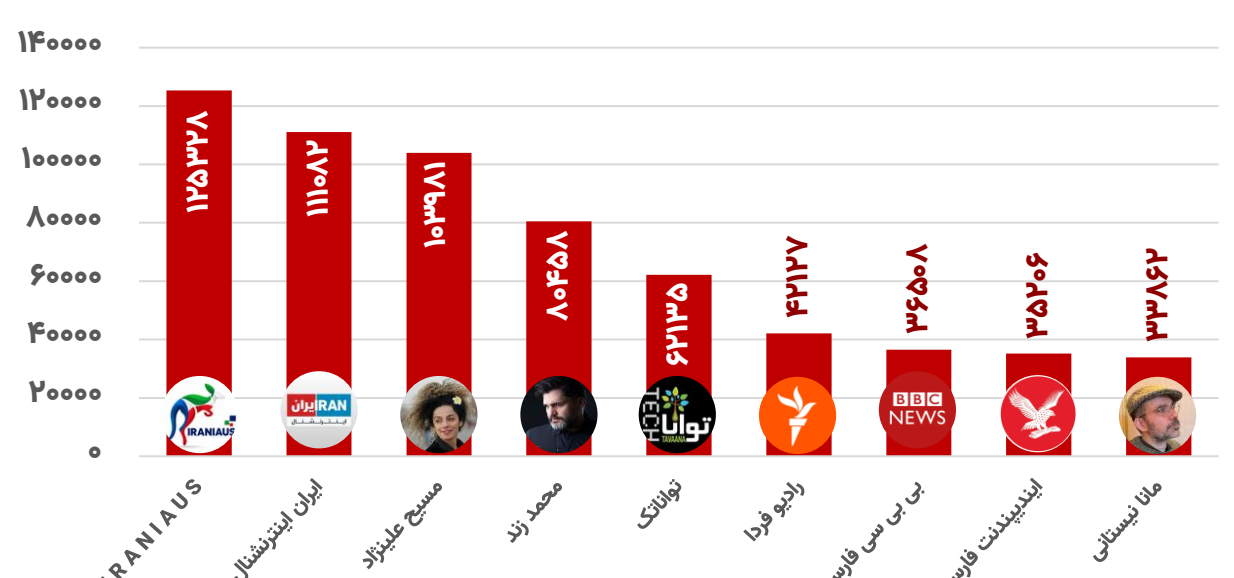
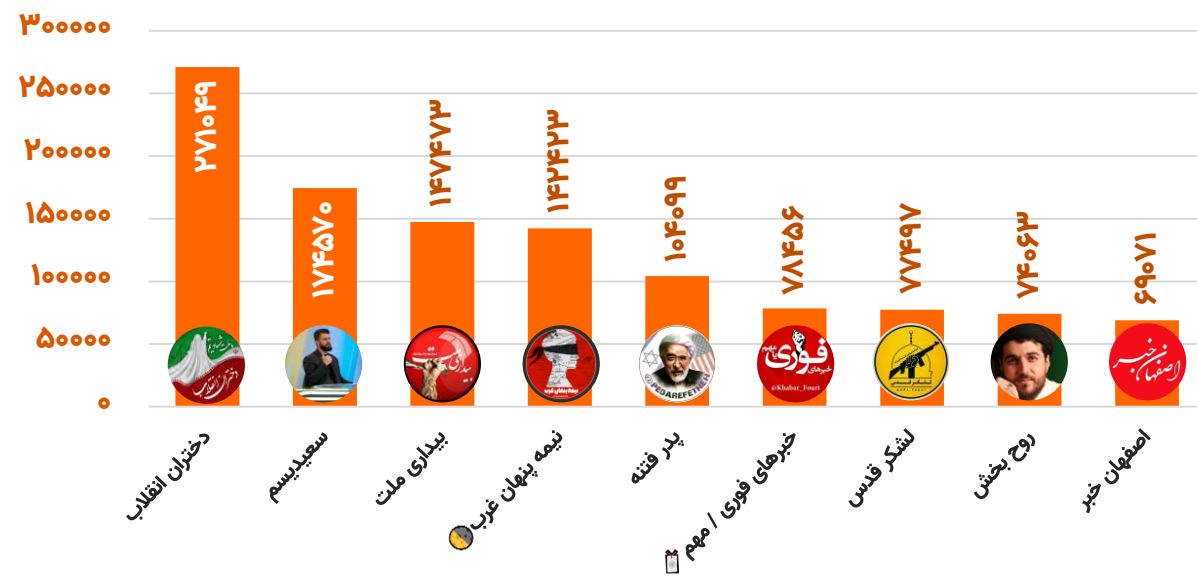
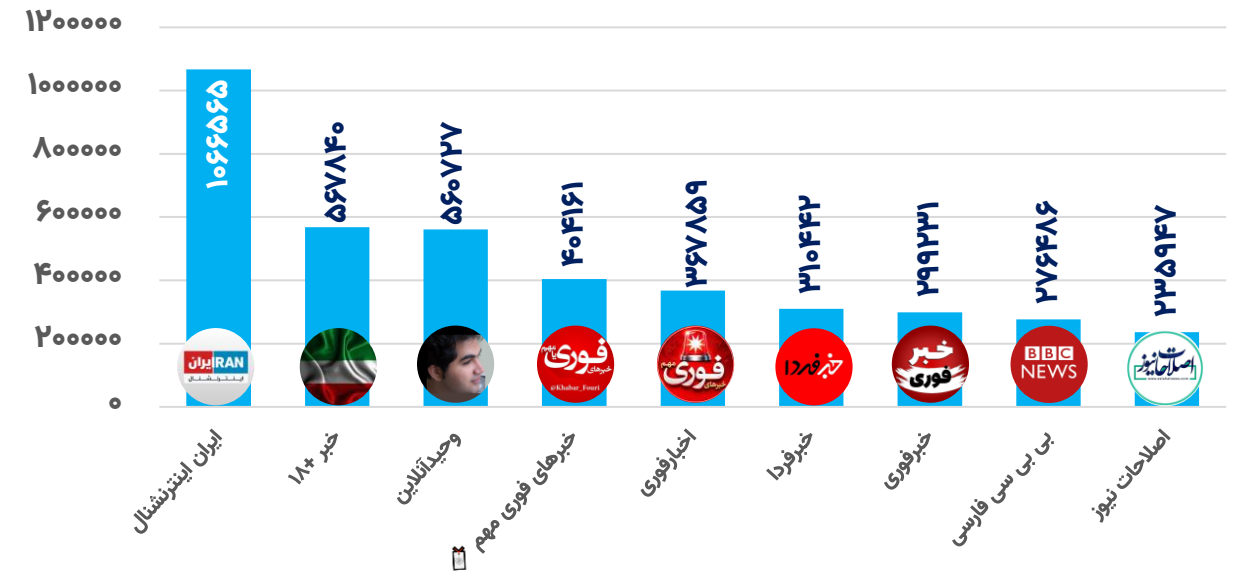
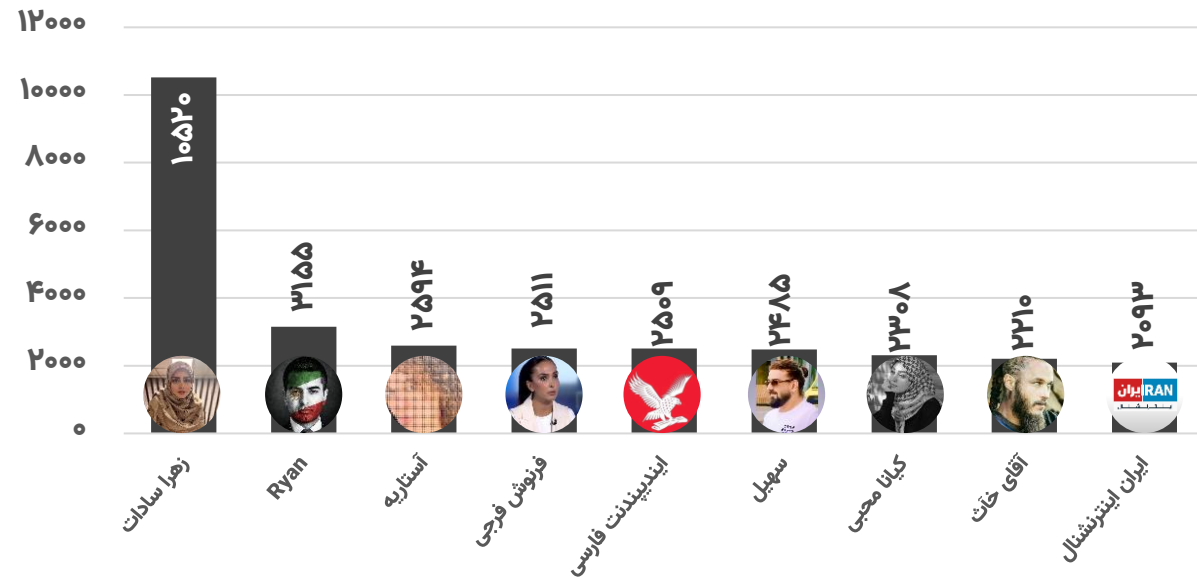
داده‌های فضای مجازی

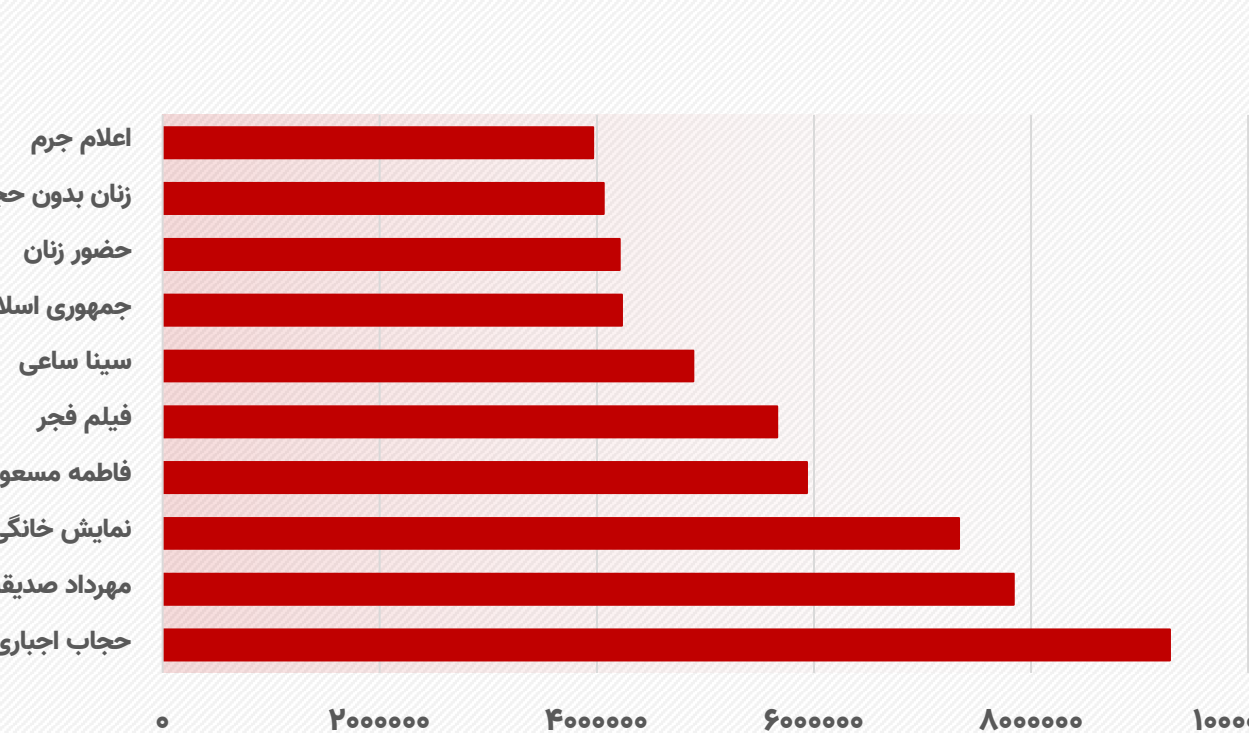
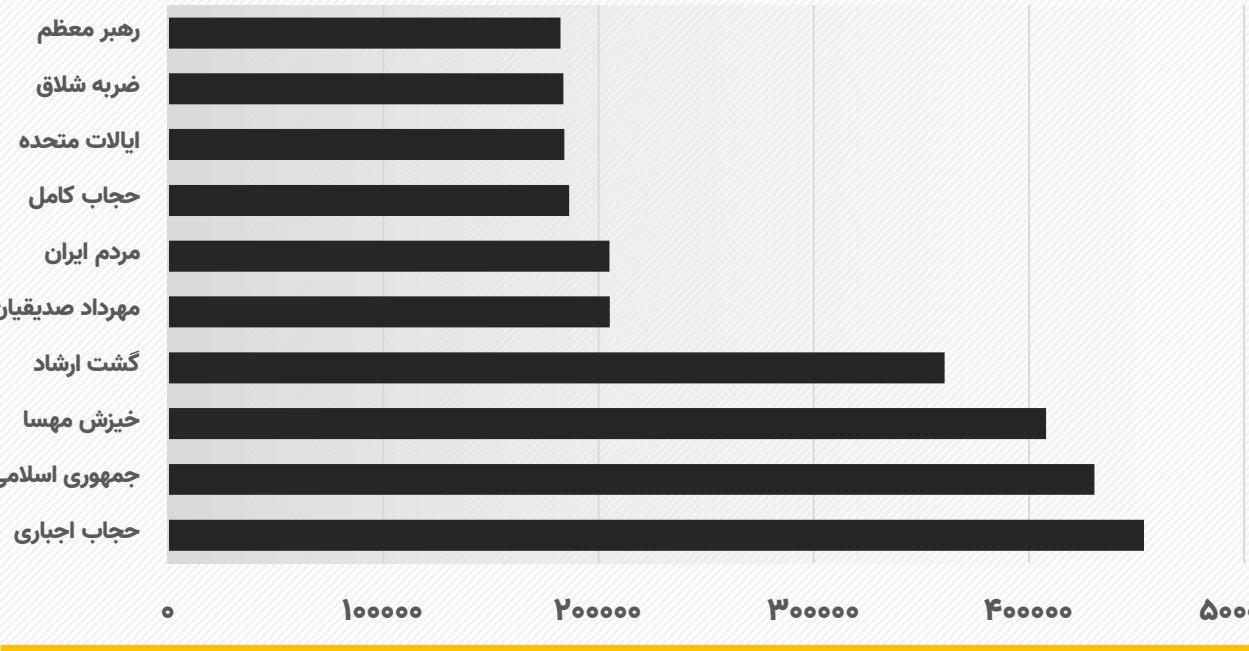
مقایسه میزان تولید محتوا بسترهای فضای مجازی

کاربران برتر بسترهای فضای مجازی (براساس بازدید و لایک)

هشتگ‌های برتر توئیتر

هشتگ‌های برتر اینستاگرام

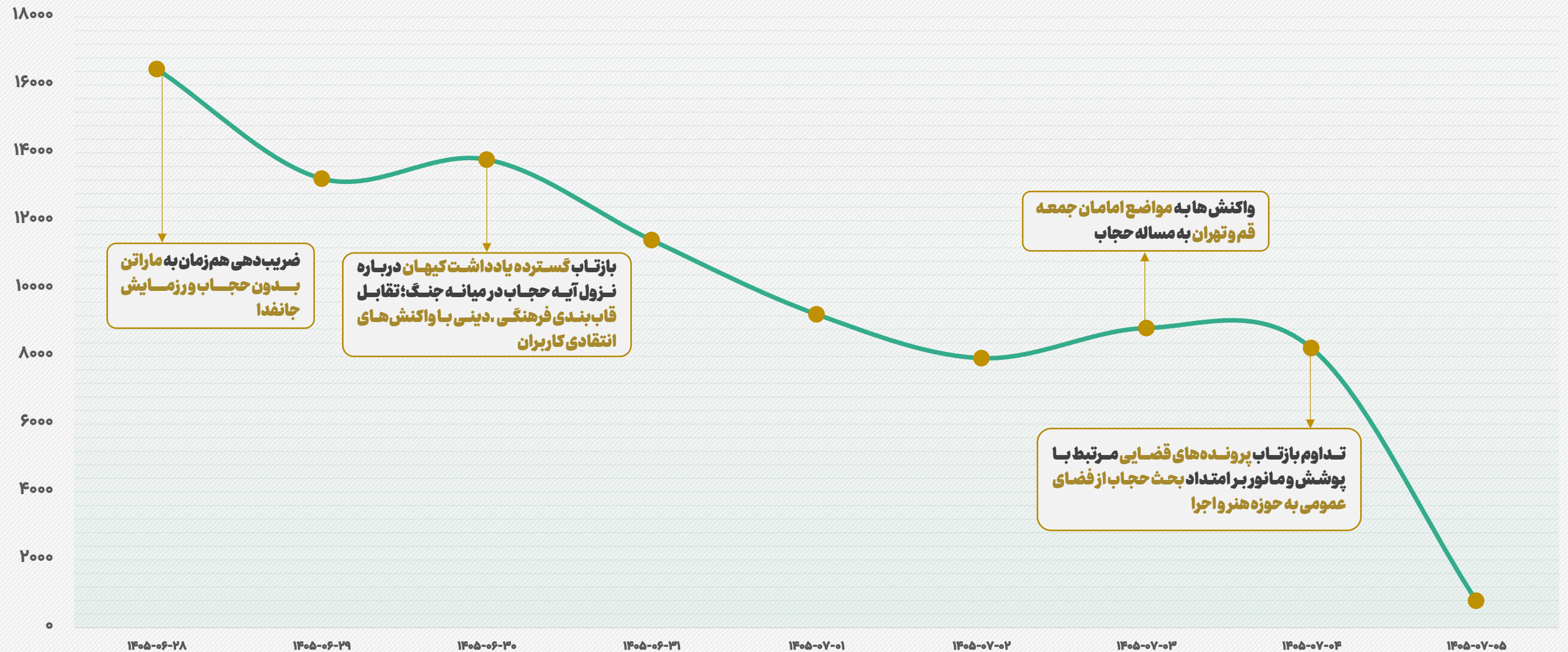
هشتگ‌های برتر تلگرام

بررسی روند انتشار محتوا

بخش دوم

نمودار مقایسه نوسان روند انتشار محتوا در فضای مجازی

قله بیست و هشتم شهریور ۱۴۰۵

- در این روز، برگزاری دوی ۱۰ کیلومتری در بوستان ولایت تهران با حضور زنان بدون حجاب همزمان با برگزاری رزمایش جانفدا، به یکی از محورهای پرتکرار فضای رسانه‌ای تبدیل شد. رسانه‌ها و کاربران معارض در اینستاگرام و توییتر، با انتشار تصاویر و گزارش‌های مربوط به این رویداد، بر حضور زنان بدون حجاب و بازنمایی آن به عنوان نشانه‌ای از تغییر هنجارهای اجتماعی تمرکز داشتند.
- در مقابل، در روایت رسمی، مجوز شورای تأمین استان تهران، تعهد کتبی شرکت‌کنندگان به رعایت شئونات اسلامی، برخورد با افراد متخلف و اعلام جرم دادستانی تهران علیه برگزارکنندگان برجسته شد و تلاش شد موضوع در چارچوب قاب‌بندی حقوقی و انتظامی قرار گیرد. در توییتر نیز انتشار تصاویر مربوط به این رویداد، به شکل‌گیری واکنش‌های دوگانه پیرامون «حجاب»، «زن، زندگی، آزادی» و مقایسه پوشش مادران و دختران حاضر در مراسم منجر شد.
- همزمان، بازنشر اظهارات امام جمعه رشت درباره ارتباط گرانی و بی‌حجابی و انتقاد کیهان از ضرغامی درباره گشت ارشاد، به پیوند خوردن موضوع حجاب با مسائل اقتصادی و سیاست‌های فرهنگی کمک کرد. در مجموع، داده‌های این روز حاکی از هم‌پوشانی سه محور «عادی‌سازی حضور بدون حجاب»، «قاب‌بندی قضایی - انتظامی» و پیوند حجاب با مسائل اجتماعی و اقتصادی در فضای رسانه‌ای است.

قله سی‌ام شهریور ۱۴۰۵

- یادداشت روزنامه کیهان با تأکید بر اینکه همین حالا و وسط جنگ باید موضوع حجاب را جدی گرفت و استناد به نزول آیه حجاب در جریان جنگ احزاب، در این روز به یکی از محتواهای پرتکرار در تلگرام تبدیل شد. این مطلب توسط طیفی از کانال‌های خبری و پرمخاطب رسمی و همچنین برخی کانال‌های معارض بازنشر شد.
- بررسی واکنش‌ها به این محتوا نشان می‌دهد رویکرد منفی و تمسخرآمیز سهم قابل‌توجهی داشته‌اند؛ موضوعی که در سطح واکنش کاربران، بیانگر شکل‌گیری مقاومت و واکنش انتقادی نسبت به پیوند دادن مسئله حجاب با شرایط جنگی است.

قله سوم مهر ۱۴۰۵

- اظهارات محمد سعیدی، امام جمعه قم، درباره اینکه **کشف حجاب هم حرام شرعی و هم حرام سیاسی** است و تأکید وی بر برخورد قاطع قانونی و امنیتی با بی حجاب‌ها در این روز به یکی از **محورهای پرتکرار فضای تلگرام، ایتا و اینستاگرام** تبدیل شد. مزمان، **بازنشر اظهارات احمد خاتمی** مبنی بر اینکه کسانی که حجاب را رعایت نمی‌کنند نیز شهروند این ملت هستند و تأکید بر اینکه نظام حامی بی حجاب‌ها نیست، موجب شد تفاوت در نحوه صورت‌بندی مسئله حجاب در اظهارات دو چهره رسمی مورد توجه کاربران قرار گیرد. این دو گزاره در فضای مجازی در قالب دوگانه برخورد قاطع در برابر شهروند بودن بازنشر و مقایسه شد.
- در توییت‌ها، بخشی از واکنش‌ها این اظهارات را در چارچوب تلاش برای بازگرداندن سیاست حجاب اجباری به فضای عمومی و محیط آموزشی تفسیر کردند. در مجموع، رصد این روز نشان‌دهنده برجسته‌شدن تفاوت ادبیات رسمی درباره نحوه مواجهه با مسئله حجاب و هم‌زمانی آن با افزایش محتوای تصویری و واکنش‌های طنز و انتقادی کاربران است.

قله چهارم مهر ۱۴۰۵

- در این روز، تشکیل پرونده قضایی برای عوامل **نمایش تهران- پاریس تهران- پل و همچنین تأیید حکم ۷۴ ضربه شلاق**، ممنوعیت خروج از کشور و محرومیت شغلی برای پرستو احمدی و عوامل **کنسرت کاروانسرا** به دو محور اصلی محتوایی در حوزه حجاب، عفاف و محدودیت‌های فرهنگی تبدیل شد.
- خبر مربوط به نمایش تئاتر در در رسانه‌های رسمی و معاند بازنشر شد. در روایت رسمی، تعبیری همچون «**رفتار خلاف عرف**»، «**شئونات**» و «**جریحه‌دار کردن عفت عمومی**» برجسته شد؛ در مقابل، گروه اجرایی نمایش با اشاره به تقطیع تصاویر و خطای دید، برداشت‌های مطرح‌شده از صحنه را رد کرد و بر نبود تماس فیزیکی میان بازیگران تأکید داشت.
- هم‌زمان، **خبر تأیید حکم پرستو احمدی** نیز در رسانه‌های معارض و شبکه‌های اجتماعی بازتاب گسترده‌ای پیدا کرد و در این فضا، دو پرونده در قالب موضوعاتی مانند ورود نهاد قضایی به حوزه هنر، **محدودیت بیان هنری و کنترل پوشش و بدن صورت‌بندی** شد.
- در توییت‌ها نیز انتشار تصاویر مربوط به صحنه نمایش و خبر حکم پرستو احمدی، موجب تداوم بحث درباره مرزهای نظارت قضایی بر اجراهای هنری و نحوه اعمال مقررات مرتبط با عفاف و پوشش شد. در کنار این روند، بازنمایی موفقیت ورزشکاران زن ایرانی در بازی‌های آسیایی با تأکید بر پوشش رسمی، به عنوان روایت مکمل در حوزه حضور اجتماعی زنان مورد توجه قرار گرفت.
- برآیند رصد این روز، تداوم انتقال موضوع حجاب و عفاف از عرصه خیابان و فضای عمومی به حوزه تئاتر، موسیقی و اجراهای هنری و شکل‌گیری واکنش‌های رسانه‌ای پیرامون نحوه مواجهه قضایی با این موارد است.

بخش سوم

تحلیل احساسات

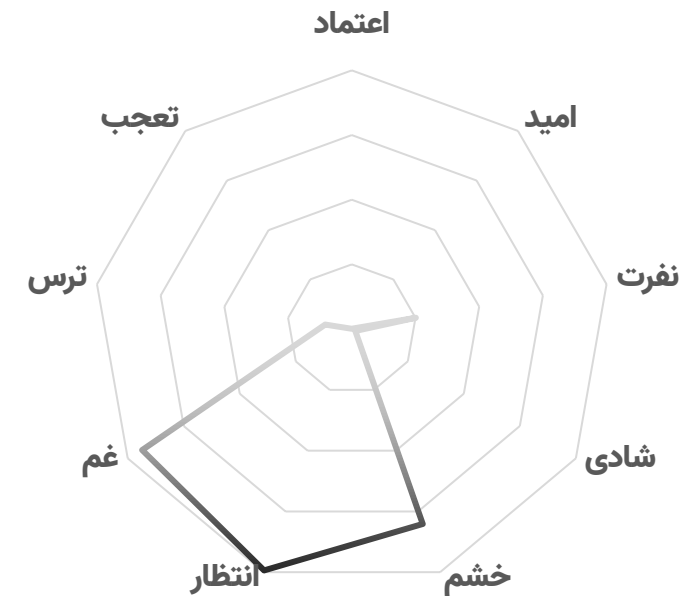
(احساسات شکل گرفته در افکار عمومی)

مقایسه احساسات

شکل گرفته در افکار عمومی

نمودار رادار احساسات

رصد واکنش‌های کاربران در شبکه‌های اجتماعی در بازه ۲۸ شهریور تا ۵ مهر ۱۴۰۵ نشان می‌دهد مسئله بی‌حجابی و چالش‌های مرتبط با عفاف، به محل تلاقی چند مطالبه اجتماعی و فرهنگی تبدیل شده است. نتایج احساس‌سنجی نیز از **غلبه انتظار، غم و خشم** حکایت دارد؛ سه احساسی که در مجموع، بازتاب‌دهنده انتظار برای تعیین تکلیف مسئله، نگرانی از پیامدهای روند موجود و اعتراض به نحوه مواجهه با آن هستند. در این بازه، هم‌زمانی چند رویداد در شکل‌گیری فضای واکنش‌ها نقش داشت: اعلام **جرم دادستانی تهران علیه عوامل برگزاری مسابقه ۱۰ کیلومتری بوستان ولایت** و ورود دستگاه قضایی به حواشی ایجادشده در حاشیه **مسابقات ورزشی «آراز کاپ»**، انتشار مطالب انتقادی درباره وضعیت حجاب، واکنش‌ها به **حضور برخی زنان در رزمایش «جان فدا»** و بازتاب تصاویر و روایت‌های مرتبط با آغاز سال تحصیلی، به‌ویژه تفاوت الگوی پوشش برخی مادران و دختران در این تصاویر. همچنین انتشار ویدیوهای مربوط به **جشن‌های آغاز سال تحصیلی** در برخی مدارس غیردولتی و حواشی رقص و آواز در این مراسم، به یکی از محورهای واکنش‌ها درباره نحوه اجرای برنامه‌های فرهنگی و تربیتی مدارس تبدیل شد.

بالاترین احساس ثبت شده در داده‌ها، انتظار است؛ اما این انتظار یکدست نیست و دو مطالبه متفاوت را در خود جای داده است. در میان کاربران مذهبی، متغیر اصلی تحریک انتظار، احساس رهاشدگی و مطالبه اقدام از سوی دستگاه‌های مسئول بود. انتشار یادداشت کیهان در ۳۰ شهریور که نسبت به عبور بی‌حجابی از مرز پوشش مو و شکسته شدن مرزهای جدید حیا و عفت هشدار داده و خواستار توقف این روند شده بود، به یک محرک مهم برای بازتولید این مطالبه تبدیل شد. کاربران این طیف عمدتاً می‌پرسیدند اگر روند موجود پذیرفتنی نیست، چرا برخورد فرهنگی، اجرایی و قانونی متناسب با آن دیده نمی‌شود. حواشی ماراتن بوستان ولایت و پس از آن حاشیه‌های مسابقات بسکتبال سه نفره و تنیس ساحلی در ساحل مجاور هتل آراز نوشهر نیز این مطالبه را تشدید کرد. در مقابل، در بخش دیگری از فضای مجازی، متغیر تحریک انتظار مطالبه پایان برخورد اجباری و تعیین تکلیف وضعیت قانونی حجاب بود. این گروه، از توقف برخوردهای خیابانی تا تغییر رویکرد در قبال پوشش را به عنوان نشانه‌ای از تغییر اجتماعی مطرح می‌کردند و در برابر خبرهای مربوط به تشکیل پرونده، پلمب یا برخورد اداری، خواستار روشن شدن مرز میان قانون، سیاست فرهنگی و انتخاب فردی بودند. در این بخش، جریان‌های معاند نیز فعال بودند و بیشتر خبر ماراتن و اعلام جرم دادستانی را در چارچوب «ادامه برخورد با آزادی پوشش» بازنمایی کردند.

غم دومین احساس غالب است و بیشتر از جنس نگرانی نسبت به آینده فرهنگی جامعه دیده می‌شود. متغیر اصلی تحریک این احساس در میان کاربران معتقد به ارزش‌های دینی و حامی عفاف و حجاب، تصویرسازی از عبور تدریجی از بی‌حجابی به رفتارهایی که از نظر آنان شکستن مرزهای عفاف و حیا محسوب می‌شود بود. در این روایت، مسئله فقط روسری یا پوشش مو نیست؛ بلکه نگرانی از عادی شدن تدریجی رفتارهایی است که به باور این کاربران می‌تواند بر خانواده، تربیت نسل جدید و هنجارهای عمومی اثر بگذارد. در همین زمینه، انتشار تصاویر جشن‌های آغاز سال تحصیلی در برخی مدارس غیردولتی و حواشی رقص و آواز در این مراسم، نگرانی‌هایی را درباره رعایت ملاحظات تربیتی و فرهنگی در محیط مدرسه و نقش مدارس در انتقال ارزش‌ها به دانش‌آموزان مطرح کرد.

خشم سومین احساس اصلی است، اما برخلاف انتظار و غم، جهت آن در دو سوی بحث تقریباً متقابل است. در میان کاربران حامی سیاست‌های فرهنگی نظام، متغیر تحریک‌کننده اصلی تصویر بی‌تفاوتی یا انفعال برخی دستگاه‌ها در برابر روند بی‌حجابی بود. حواشی مسابقه بوستان ولایت و همچنین تصاویر مرتبط با «حجاب استایل‌ها» در رزمایش جانفدا، این پرسش را ایجاد کرد که چرا در برنامه‌هایی با ماهیت رسمی یا عمومی، نظارت و هماهنگی فرهنگی کافی صورت نگرفته است. حواشی جشن‌های آغاز سال تحصیلی در برخی مدارس غیردولتی نیز با طرح انتقادهایی درباره نحوه نظارت بر برنامه‌های فرهنگی مدارس و ضرورت پاسخ‌گویی مدیران در قبال محتوای این مراسم همراه شد. در این طیف، خشم بیشتر متوجه مسئولانی بود که در اجرای سیاست‌های فرهنگی کوتاهی کرده‌اند؛ بنابراین حتی بخشی از انتقادهای متوجه اصل بی‌حجابی نبود، بلکه متوجه ترک فعل یا ضعف مدیریت فرهنگی بود. در سوی دیگر، متغیر اصلی تحریک خشم، برخوردهای قضایی، انتظامی و اداری با زنان بی‌حجاب بود. اعلام جرم علیه برگزارکنندگان مسابقه بوستان ولایت، از این منظر به نمادی برای نقد سیاست‌های اجباری تبدیل شد. جریان‌های معاند و برخی رسانه‌های خارج از کشور نیز همین رخداد را برجسته کردند و آن را در چارچوب فشار بر آزادی پوشش بازنمایی کردند. در نتیجه، عصبانیت این بازه دو منشأ داشت: بخشی از کاربران از «کم‌کاری در مقابله با بی‌حجابی» عصبانی بودند و بخشی دیگر از «ادامه برخورد با بی‌حجابی». همین تقابل باعث شد این احساس بیش از آنکه حول یک مطالبه واحد شکل بگیرد، به یکی از قطبی‌ترین بخش‌های بحث تبدیل شود.

سایر احساسات

نفرت نیز بیشتر در واکنش‌های تند دو سوی مناقشه دیده شد؛ از ادبیات شدید کاربران مخالف رواج بی‌حجابی علیه «ولنگاری و عادی‌سازی بی‌عفتی» تا ادبیات تند مخالفان حجاب اجباری علیه نهادهای مسئول برخورد. ترس بیشتر به نگرانی درباره آینده فرهنگی، خانواده و احتمال تشدید برخوردها مربوط بود. در برخی روایت‌ها، ترس از عادی‌شدن رفتارهای خارج از چارچوب عفاف برجسته شد و در روایت مقابل، نگرانی از بازگشت برخوردهای سخت‌گیرانه. شادی نیز محدود اما قابل توجه بود و بیشتر در میان کاربرانی دیده شد که حضور زنان با پوشش اختیاری در رویدادهای عمومی را نشانه تغییر فضای اجتماعی تلقی می‌کردند. امید و اعتماد هر دو تقریباً در حاشیه قرار داشتند و تعجب نیز سهم بسیار ناچیزی داشت؛ بنابراین فضای غالب، فضای خوش‌بینی یا شگفتی نبود، بلکه بیشتر حول انتظار، نگرانی و خشم شکل گرفته بود.

سناریوی محتمل افکار عمومی

در کوتاه‌مدت، موضوع حجاب همچنان می‌تواند زمینه‌ساز موج‌های مقطعی واکنش و افزایش دو قطبی اجتماعی باشد؛ به‌ویژه در پی انتشار تصاویر زنان بدون حجاب در برنامه‌های عمومی، مدارس، دانشگاه‌ها و رویدادهای ورزشی و واکنش‌های قضایی یا انتظامی پس از آن. در چنین شرایطی، انتظار برای اقدام مسئولان همچنان یکی از محورهای اصلی بحث خواهد بود، اما نوع واکنش دستگاه‌های مسئول بر جهت‌گیری افکار عمومی اثر می‌گذارد؛ برخورد سخت‌گیرانه می‌تواند مطالبه برخورد با بی‌حجابی را تقویت کند و هم‌زمان بر خشم مخالفان اجبار بیفزاید؛ در مقابل، بی‌عملی نیز ممکن است از سوی کاربران مطالبه‌گر اجرای قانون حجاب به‌عنوان انفعال تلقی شود. ازاین‌رو، نحوه مدیریت رویدادهای عمومی، هماهنگی پیام دستگاه‌های مسئول و تناسب میان رویکرد فرهنگی و برخورد اجرایی از عوامل تعیین‌کننده در ادامه این روند خواهد بود.

جریان شناسی

بخش چهارم

گسترش بی‌حجابی در اماکن و رویدادهای عمومی

جریان سیاسی	ریز مسئله	رویکرد	مشارکت
اصولگرا	• برجسته‌سازی حضور زنان بدون حجاب در مسابقه دوی ۱۰ کیلومتری بوستان ولایت و طرح آن به عنوان نمونه آشکار عبور از ضوابط قانونی و شرعی • پیوند دادن تصاویر مسابقه با انتشار ویدیوهای مهمانی هتل آراز نوشهر و حضور مختلط زنان و مردان بدون حجاب، به عنوان نشانه‌ای از انتقال مسئله بی‌حجابی از فضای مجازی به رویدادهای عمومی و تفریحی • استفاده از سرمقاله کیهان با محور «همین حالا و وسط جنگ باید حجاب را جدی گرفت» برای تأکید بر اینکه شرایط جنگی نباید موجب کنار گذاشتن موضوع حجاب شود	انتقادی	۵۵%
اصلاح طلب	• برجسته‌کردن تناقض میان صدور مجوز رسمی برای مسابقه دوی تهران و تشکیل پرونده قضایی پس از انتشار تصاویر زنان بدون حجاب • استفاده از تقارن مسابقه بوستان ولایت با رزمایش «جان‌فدا» برای برجسته‌کردن دو تصویر متفاوت از حضور زنان در فضای عمومی و تبدیل آن به سوژه طنز و کنایه در شبکه‌های اجتماعی • برجسته‌سازی موفقیت هنگامه هادیانی در رقابت‌های ورزشی با حجاب اسلامی در کنار مواردی مانند حاشیه‌های مربوط به زهرا زارعی و فاطمه محیطی‌زاده برای طرح بحث درباره نحوه مواجهه با زنان ورزشکار	حمایتی	۲۰%
معاند	• تبدیل مسابقه دوی بوستان ولایت به نماد «نافرمانی مدنی» و پیوند دادن تصاویر زنان بدون حجاب با ادبیات «زن، زندگی، آزادی» در شبکه‌های اجتماعی • برجسته‌سازی هم‌زمانی مسابقه با رزمایش «جان‌فدا» و استفاده از آن برای ساختن روایت «دو تصویر متفاوت از زنان در ایران» • برجسته‌کردن موضوع تأمین مالی مسابقه و رزمایش توسط نوییتکس و استفاده از آن برای طرح ادعای «دوگانگی برنامه‌ریزی‌شده»	حمایتی	۲۵%

تشدید برخوردهای قانونی و امنیتی بابتی حجابی

جریان سیاسی	ریز مسئله	رویکرد	مشارکت
اصولگرا	• بازتاب اعلام جرم دادستانی تهران علیه عوامل مسابقه دوی بوستان ولایت و تأکید بر ضرورت اجرای قانون در رویدادهایی که موازین پوشش رعایت نشده است • برجسته سازی ورود دادستانی و سپاه ناحیه نوشهر به حواشی هتل آراز و طرح برخورد قضایی با برنامه ای که در آن تصاویر زنان بدون حجاب و اجرای موسیقی منتشر شده بود • بازتاب خبر محرومیت زنان بدون حجاب از دریافت خدمات در مرکز تعویض پلاک شهیار به عنوان بخشی از بحث اعمال ضوابط پوشش در مراکز عمومی	حمایتی	۵۰%
اصلاح طلب	• تمرکز بر فاصله میان رویکردهای قانونی و اجتماعی و هشدار نسبت به تبدیل حجاب به موضوعی صرفاً امنیتی • بازتاب انتقاد جلال رشیدی کوچی از گشت ارشاد و مرتبط دانستن آن با پیامدهای ماجرای مهسا امینی • انتقاد از صدور حکم قضایی علیه پرستو احمدی و عوامل «کنسرت کاروانسرا» و طرح آن به عنوان نمونه ای از ورود مجازات های قضایی به حوزه سبک زندگی و فعالیت فرهنگی	انتقادی	۲۵%
معاند	• استفاده از اعلام جرم علیه برگزارکنندگان مسابقه دوی تهران به عنوان مصداق تشدید برخورد قضایی بابتی حجابی • تمرکز ویژه بر ادعای شناسایی چهره با هوش مصنوعی و مسدودسازی سیم کارت ها و بازنشر آن با ادبیاتی مانند «حجاب را مثل سربازی کرده اند» • برجسته سازی برخورد فیزیکی در اتوبوس مشهد و استفاده از آن برای القای انتقال اختلافات حجاب از فضای مجازی و رسانه ای به سطح درگیری های روزمره اجتماعی	تخریبی	۲۵%

تشدید دوقطبی اجتماعی و سیاسی پیرامون حجاب هم‌زمان با سالگرد اعتراضات مرگ مهسا امینی

جریان سیاسی	ریز مسئله	رویکرد	مشارکت
اصولگرا	• استفاده از سالگرد مهسا امینی برای هشدار نسبت به تکرار فضای اعتراضی سال ۱۴۰۱ و طرح بی‌حجابی به‌عنوان یکی از محورهای مورد استفاده جریان‌های مخالف • برجسته‌سازی مواضع ائمه جمعه، از جمله اظهارات امام جمعه قم و رشت، برای تأکید بر استمرار سیاست حجاب • تلاش برای تفکیک مسئله حجاب از اختلافات سیاسی و تأکید بر اینکه حتی در شرایط جنگ و فشار خارجی، موضوع عفاف و حجاب همچنان از منظر این جریان یک مسئله فرهنگی و اجتماعی مستقل است	انتقادی	۴۵%
اصلاح طلب	• برجسته‌سازی هم‌زمانی حواشی حجاب با چهارمین سالگرد مهسا امینی و هشدار نسبت به بازتولید فضای دوقطبی سال ۱۴۰۱ • بازتاب انتقادات به برخورد خضریان با دانشجوی بدون حجاب و جمله «اگر حجاب بگذارید گفتگو می‌کنم» به‌عنوان نمونه‌ای از سخت‌تر شدن فضای گفت‌وگو درباره این موضوع • استفاده از دوگانه «زن باحجاب/زن بی‌حجاب» در موفقیت‌های ورزشی زنان و طرح نمونه‌هایی مانند هنگامه هادیانی در برابر حواشی مربوط به زهرا زارعی و فاطمه محیطی‌زاده برای انتقاد از برخوردهای دوگانه	انتقادی	۲۵%
معاند	• پیوند مستقیم مسابقه دوی بوستان ولایت و حضور زنان بدون حجاب با سالگرد مهسا امینی و بازنمایی آن به‌عنوان ادامه نمادین اعتراضات «زن، زندگی، آزادی» • تمرکز بر ادبیات تند، توهین‌آمیز و جنسی در شبکه اجتماعی ایکس و بازنشر آن به‌عنوان نشانه شدت گرفتن دوقطبی اجتماعی • استفاده از درگیری داخل اتوبوس مشهد برای القای عمیق‌تر شدن شکاف اجتماعی میان موافقان و مخالفان حجاب اجباری	حمایتی	۳۰%

تحليل شایعات و اخبار جعلی

بخش پنجم

شایعه

**درخواست توقف همه
اقدامات مرتبط با حجاب از
سوی شورای عالی امنیت ملی**

**تصویب آزادی عمل در پوشش
و عدم اجرای قانون حجاب در
جلسه سران قوا**

**قیچی کردن موهای دختر
جوان توسط گشت ارشاد**

توضیحات

توقف ابلاغ قانون عفاف و حجاب از سوی شورای عالی امنیت ملی، به معنای صدور دستور برای متوقف کردن همه اقدامات و برخوردهای مرتبط با حجاب در جامعه نیست. آنچه به صورت رسمی اعلام شده، درخواست مکتوب دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی از مجلس برای ابلاغ نشدن این قانون بوده است. رییس مجلس نیز صراحتاً موضوع را به عدم ابلاغ همین قانون محدود کرده است. از سوی دیگر، گزارش‌های منتشرشده درباره ادامه برخی اقدامات مرتبط با حجاب و اظهارات مقام‌های وزارت کشور نیز نشان می‌دهد توقف این قانون را نمی‌توان به توقف کلی سیاست‌ها و اقدامات مرتبط با حجاب تعمیم داد. بنابراین، ادعای اینکه شورای عالی امنیت ملی خواستار توقف همه اقدامات مرتبط با حجاب در جامعه شده، مستند به اعلام رسمی موجود نیست و ناشی از تعمیم تصمیم مربوط به یک قانون مشخص به کلیت اقدامات حوزه حجاب است

در پی برگزاری جلسه سران قوا در ۲۸ شهریور ۱۴۰۵ به میزبانی مسعود پزشکیان، ادعایی در فضای مجازی درباره تصویب عدم اجرای قانون حجاب و به رسمیت شناختن آزادی عمل شهروندان در انتخاب پوشش منتشر شده است. بررسی گزارش‌های رسمی و خبری منتشرشده از این نشست نشان می‌دهد موضوعات اعلام‌شده برای جلسه، عمدتاً حول تأمین کالاهای اساسی، بهبود معیشت، حمایت از تولید، رفع موانع تولید و جذب سرمایه‌گذاری مولد بوده و هیچ اشاره‌ای به تصویب تصمیمی درباره عدم اجرای قانون حجاب یا به رسمیت شناختن آزادی انتخاب پوشش نشده است. بر همین اساس، نسبت دادن چنین مصوباتی به جلسه سران قوا مستند به گزارش رسمی منتشرشده نیست و ادعا فاقد پشتوانه قابل بررسی است

در روزهای گذشته ویدیویی از درگیری میان چند نفر در فضای مجازی با ادعای قیچی کردن موهای یک دختر جوان توسط گشت ارشاد در تهران بازنشر شده است. بررسی منشأ تصاویر نشان می‌دهد این ویدیو ارتباطی با گشت ارشاد یا ایران ندارد و تصاویر مربوط به یک درگیری شخصی در ازبکستان است. در بازنشرهای فارسی، با حذف صدای اصلی و افزودن موسیقی و توضیحات جدید، محتوای ویدیو به برخورد نیروهای گشت ارشاد با یک دختر جوان نسبت داده شده است؛ بنابراین، انتساب این تصاویر به گشت ارشاد تهران مستند نیست و ویدیو نمی‌تواند به عنوان سندی از چنین برخوردی در ایران مورد استناد قرار گیرد

اهداف القای

القای لغو سیاست‌های حجاب، ایجاد تصور عقب‌نشینی حاکمیت، تعمیم تصمیم شورای عالی امنیت ملی به کل جامعه

تغییر سیاست رسمی حجاب، ایجاد تصور عقب‌نشینی حاکمیت از موضوع حجاب، بهره‌برداری از عنوان سران قوا برای اعتباربخشی به ادعا

القای خشونت علیه زنان، تخریب وجهه پلیس، تحریک افکار عمومی علیه سیاست حجاب، بهره‌برداری از ویدیوی جعلی برای فضا سازی اجتماعی

شایعه

**مسدودسازی کد ملی و
سیم کارت بی حجاب‌ها در
اصفهان**

**انتساب نقل قول کذب درباره
علت گرانی‌ها به امام جمعه
رشت**

**جریمه نقدی فوری و مستقیم
شهروندان به دلیل عدم رعایت
حجاب**

توضیحات

در روزهای اخیر، چند حساب کاربری در شبکه‌های اجتماعی ادعا کردند در اصفهان با استفاده از دوربین‌های شهری و تصاویر منتشرشده از زنان بی حجاب، کد ملی افراد استخراج و تمام سیم‌کارت‌هایشان مسدود می‌شود. این روایت با جملاتی مانند: "از روی عکس بی حجاب‌ها کد ملی در می‌آورند" و "خط تک‌تک‌مان را مسدود می‌کنند" باز نشر شد. این در حالی است که تا این لحظه، هیچ اطلاعیه رسمی از سوی استانداری اصفهان، پلیس فتا، اپراتورهای تلفن همراه یا مراجع قضایی درباره چنین سازوکاری منتشر نشده است. همچنین، هیچ سند فنی یا حقوقی روشنی که امکان استخراج کد ملی از عکس بی حجابی و مسدودسازی خودکار سیم‌کارت‌ها را توضیح دهد، ارائه نشده است.

برخی حساب‌ها در شبکه‌های اجتماعی با انتشار ادعایی ساختگی، مدعی شده‌اند امام جمعه رشت در خطبه‌های اخیر خود بی حجابی را علت اصلی گرانی‌ها عنوان کرده است. بررسی‌ها و اطلاعیه رسمی دفتر نماینده ولی فقیه در گیلان نشان می‌دهد این نقل قول کذب محض بوده و در سخنرانی‌های ایشان اصلاً مطرح نشده است. در خطبه‌های مورد اشاره، ریشه‌های تورم و مشکلات معیشتی صرفاً در چارچوب تحلیل‌های اقتصادی مانند نوسانات ارزی، اثر تحریم‌ها، کسری بودجه، ناترازی بانک‌ها، رشد نقدینگی و موانع تولید تبیین شده است.

برخی حساب‌ها و رسانه‌های معاند با انتشار اخبار تحریف‌شده مدعی شده‌اند گشت‌های انتظامی اقدام به جریمه نقدی مستقیم و ضبط وجوه از حساب شهروندان به دلیل عدم رعایت پوشش می‌کنند. بررسی‌های حقوقی و اطلاعیه‌های مراجع رسمی نشان می‌دهد که فرآیندهای قانونی و مجازات‌های تعزیری نیازمند طی تشریفات قضایی و صدور احکام در دادگاه‌های صالح بوده و مجریان قانون یا ضابطان انتظامی به هیچ عنوان مجاز به اخذ جریمه نقدی، کسر وجه یا صدور حکم مالی مستقیم در محل نیستند. مطابق ضوابط مصوب، هرگونه مواجهه انضباطی تنها از طریق سامانه‌های هوشمند رسمی، ارسال پیامک تنبیهی یا ارجاع به مراجع ذیصلاح قضایی دنبال می‌شود و ادعای جریمه آنی و برداشت مستقیم از اموال شهروندان فاقد هرگونه مبنای قانونی است.

اهداف القای

ایجاد ترس از شناسایی خودکار و مجازات جمعی زنان بی حجاب، القای نظارت فراگیر و هراس‌آور بر اماکن عمومی، تشویق به خودسانسوری و محدود کردن حضور اجتماعی زنان و بی‌اعتمادسازی نسبت به سازوکارهای قانونی و انتظامی

تحریک خشم نسبت به مراجع دینی، قطبی‌سازی جامعه و ایجاد شکاف میان شهروندان، بی‌اعتبارکردن تربیون‌ها و خطبه‌های رسمی، انحراف اذهان از ریشه‌های اصلی مشکلات اقتصادی

ایجاد ناامنی روانی و احساس دست‌اندازی به اموال شهروندان، القای اقدام غیرقانونی و خودسرانه از سوی ضابطان، بی‌اعتبارسازی سازوکارهای قانونی و قضایی، ایجاد هراس عمومی نسبت به رفت‌وآمد شهری، تحریک عصبانیت اجتماعی علیه نهادهای انتظامی

شایعه

**قطع سهمیه بنزین به دلیل
عدم رعایت حجاب**

**ادعای عادی سازی
هنجارشکنی در اجرای تأثیری
و حواشی یک نمایش**

**تأمین مالی مسابقه دوه
کیلومتری و ماراتن تهران
توسط نوبیتکس**

توضیحات

شبکه‌های اجتماعی و برخی حساب‌های مجازی مدعی شده‌اند: در صورت بازداشت افراد به دلیل عدم رعایت حجاب، سهمیه بنزین کارت سوخت آن‌ها قطع می‌شود. ناشران این ادعا هیچ‌گونه سند و مدرکی برای اثبات ادعای خود ارائه نکرده و صرفاً بر پایه ادعاهای شفاهی خبرسازی می‌کنند. واقعیت این است که بررسی قوانین تخصیص سوخت و استعلام از سامانه هوشمند سوخت نیز نشان می‌دهد صدور یا ابطال سهمیه بنزین فقط بر اساس مدارک فنی و ثبتی خودرو انجام می‌شود و هیچ مکانیزم یا ارتباط سیستمی برای قطع سوخت به دلیل پرونده‌های انضباطی وجود ندارد.

انتشار بخشی کوتاه از اجرای نمایش تهران پاریس تهران پل در فضای مجازی، به دلیل نحوه بازنمایی یکی از صحنه‌ها با واکنش‌هایی درباره رعایت ضوابط اخلاقی و نظارتی همراه شد. اداره کل هنرهای نمایشی اعلام کرده بلافاصله پس از انتشار تصاویر، سامانه فروش بلیت با دستور شورای نظارت و ارزشیابی برای بررسی موضوع مسدود و کارشناسان شورا برای تطبیق اجرای صحنه با نسخه بازبینی‌شده به محل اعزام شدند. طبق توضیح این اداره، بررسی‌ها نشان داده تصویر منتشرشده ناشی از خطای دید و زاویه تصویربرداری با تلفن همراه بوده و در عین حال، برای رفع ابهام میزانشن صحنه تغییر کرده است. بنابراین، حاشیه ایجادشده را نمی‌توان بدون توجه به توضیح رسمی نهاد ناظر، به عنوان تأیید وقوع تخلف یا عادی‌سازی هنجارشکنی در تأثیر تلقی کرد.

در فضای مجازی ادعا شده صرافی رمزارزی نوبیتکس هم مسابقه دوه ۱۰ کیلومتری با حضور زنان بدون حجاب را تأمین مالی کرده است. در ادامه، مالکان نوبیتکس (محمد و علی خرازی) با عنوان‌هایی مانند آقازاده‌های سید محمدباقر خرازی و سرکرده مافیای صرافی ارز دیجیتال معرفی شده‌اند و هم‌زمان، از عناصر نفوذی پشت‌صحنه برگزاری ماراتن تهران صحبت شده است. مدعیان این ادعاها تاکنون هیچ مدرک، سند یا مستندی برای اثبات حمایت مالی نوبیتکس از این رویدادها یا نسبت‌های مطرح‌شده درباره مالکان آن ارائه نکرده‌اند. بعلاوه تا این لحظه، هیچ اطلاعیه رسمی نیز از سوی برگزارکنندگان رویدادها، نهادهای ورزشی، پلیس یا مراجع قضایی درباره حمایت مالی نوبیتکس از این برنامه‌ها منتشر نشده است. همچنین، ادعاهای مربوط به مافیا و آقازاده بودن مالکان نوبیتکس، بدون ارائه سند معتبر، در حد اتهام‌زنی در فضای مجازی باقی مانده است.

اهداف القای

ایجاد اضطراب نسبت به سلب حقوق شهروندی و معیشتی، القای اعمال جرمه‌های فراقانونی و خارج از چارچوب، تحریک افکار عمومی، ایجاد هراس از ناامنی اقتصادی در رفت‌وآمدهای روزمره

عادی‌سازی هنجارشکنی در فضای فرهنگی، برجسته‌سازی موارد حاشیه‌ای در تأثیر، ایجاد تردید نسبت به نظارت فرهنگی

پیوند زدن رویدادهای ورزشی با شبکه‌های مالی و ادعایی غیرقانونی، ایجاد بدبینی نسبت به برگزاری رویدادهای ورزشی زنان، القای نفوذ عوامل پنهان در برنامه‌های عمومی، و تخریب چهره فعالان اقتصادی

مخاطبان گرامی
می‌توانند در صورت
تمایل برای عضویت در
گروه اتاق رصد فضای
مجازی صداوسیما در
پیام‌رسان بله به
شماره **۰۹۱۳۷۷۶۰۷۵۵**
درخواست عضویت
دهند.

گروه اتاق رصد برای مخاطبان گرامی این امکان را فراهم نموده تا در سریع‌ترین زمان ممکن دسترسی دقیق و جامع به رصد مسائل اقتضائی، فعالیت جریان‌ات سیاسی و خروجی‌های گزارشات محتوایی اتاق وضعیت معاونت فضای مجازی را داشته باشند.

کانال‌های اتاق رصد فضای مجازی

لینک ورود
اقتصاد نگار

لینک ورود
هوش نگار

لینک ورود
اندیشه نما

لینک ورود
روایت اول

لینک ورود
رصد شایعات

لینک ورود
مثبت نما

لینک ورود
بازتاب tv

لینک ورود
رصد tv

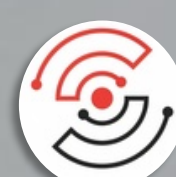
لینک ورود
چهار نما

لینک ورود
رصد تحولات فلسطین

لینک ورود
رصد فوری

لینک ورود
ترند نگار